

tidligere store byggerier, fordi havet ter sig så forskelligt forskellige steder.

Man må da først vide, om det overhovedet er miljømæssigt forsvarligt. Man må da først vide, hvilke teknikker der skal bruges, og før man kender linjeføringen mere nøjagtigt, før man kender fordelingen på broer og tunnel, før man har det på plads, kan man da ikke begynde at beregne, hvad det så koster. Og før man kan lave nogle budgetter, kan man da ikke lave økonomiske risikoanalyser. Så derfor var det helt korrekt, hvad jeg sagde, og det kunne der slet ikke drives gæk med.

Så skal jeg for en ordens skyld gentage, hvad jeg har sagt fra dette sted adskillige gange og også mange gange ude i samfundsdebatten: Det er ukorrekt, og jeg har dokumenteret det, og andre har kunnet dokumentere det, at beslutningsprocessen forud for Storebælts og Øresunds faste forbindelser skulle have været for kort eller for hemmelig eller ikke demokratisk nok. Det modsatte er tilfældet; jeg siger det bare for en ordens skyld. Jeg skal ikke gentage al dokumentationen – det har jeg heller ikke tid til.

(Kort bemærkning).

Dorit Myltoft (RV):

Jeg brugte en del af min ordførertale til at pointere Transportrådets uafhængighed. Jeg er ganske enig med hr. Steen Gade i, at Transportrådet er nedsat som rådgivende for Folketinget. Jeg har faktisk selv brugt dets rapport som et godt råd. Det, jeg advarede imod, var, at regeringen skulle pålægge Transportrådet en opgave og så oven i købet en opgave, der naturligt hører hjemme i Trafikministeriet.

(Kort bemærkning).

Steen Gade (SF):

Om det sidste kun, at jeg bestemt også mener, at Transportrådet er rådgivende for regeringen.

Det kunne da komme an på en prøve i udvalget. Vi kunne sende et brev til Transportrådet, om rådet ville synes, det var en vældig belastning, om det blev spurgt. Når man har læst dets rapporter bl.a. om erfaringerne fra de tidligere bæltforbindelser, så er der jo ikke noget, der tyder på, at det syntes, at det var en belastning at blive spurgt og blive inddraget. Så jeg tror da, vi kan blive enige om, at ministeriet under udvalgsbehandlingen sender sådan et brev til Transportrådet og spørger, om det synes, det er en belastning for dets selvstændighed at blive inddraget i det her arbejde.

Så vil jeg sige til hr. Melchior, at jeg simpelt hen ikke tror, at vi taler helt samme sprog omkring, hvad en økonomisk risikoanalyse er. Jeg synes, hr. Melchior taler om et budget; det er noget andet. Det er jo simpelt hen, at der skal laves en beregning, ligesom når en virksomhed vurderer, om den skal udvide sin virksomhed. Så laver man en beregning på noget teknik, og man laver nogle beregninger på markedet og miljø osv., og så laver man en overordnet vurdering af, hvordan også økonomien ser ud, ikke bare den snævre økonomi, sammenlignet med udviklingen i renteniveauet, hvor kan man få lånene henne osv.

Det er det, det her handler om, og det er det, som jeg altså hører hr. Melchior og andre sige nej til. Og jeg hører en trafikminister, som siger, at vi skal have et eller andet i den retning på et eller andet tidspunkt, der ligger tidligere, end det har ligget før. Og jeg vil så bruge udvalgsarbejdet til at finde ud af, hvornår det er, og prøve at presse på, så det i hvert fald bliver bedre, end det har tegnet indtil nu.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslagets overgang til anden (sidste) behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til Trafikudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

13) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 65:

Forslag til folketingsbeslutning om en kvote for bæredygtigt dyrkede bananer.

Af Steen Gade (SF) og Villy Søvnald (SF).
(Fremsat 9/1 96).

Forslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Landbrugs- og fiskeriministeren (Henrik Dam Kristensen):

SF har stillet forslag om, at der i EU skal åbnes en særlig kvote for import af bæredygtigt dyrkede bananer, bananer, som er dyrket under hensyntagen til både sociale og økologiske minimumsstandarder.

Jeg finder, at tanken om at etablere et sådant kontingent er både god og rigtig, for reglerne bør være skruet sådan sammen, at der også realistisk er mulighed for at importere såkaldte bæredygtigt producerede bananer.

Disse bananer har jo en eksportværdi for de lande, den her er tale om, og giver dermed også mulighed for det, vi herhjemme anser for noget naturligt, nemlig et rimeligt arbejdsliv.

Samtidig vil jeg gerne benytte denne lejlighed til at nævne, at jeg allerede den 26. januar i Rådet af Landbrugsministre opfordrede til, at man fandt en rimelig løsning for importen af bæredygtigt dyrkede bananer.

Danmark står heldigvis ikke alene med dette synspunkt, for som det rigtigt nævnes i bemærkningerne til forslaget, står i al fald Holland og Østrig bag disse standpunkter, og tilkendegivelser fra Tyskland tyder også på samme indstilling, og jeg tror også, man kan håbe på en velvillig indstilling fra en række andre lande. Men jeg synes ikke, man kan foregøgle nogen, at det bliver nemt at lave en sådan ændring, og at det kan gøres uden problemer. Det skyldes bl.a., men ikke kun, at man ved indførelse af en sådan kvote ændrer på GATT-aftalen, som jo blev indgået i 1993, og derfor skal en ændring i givet fald forhandles med aftaleparterne i WTO.

Hertil kommer, at Kommissionen i første omgang skal være villig til at fremsætte forslag om bedre vilkår på det indre marked for bæredygtigt producerede bananer, og i anden omgang skal sådan et forslag igennem Rådet. Det er ikke sikkert, at disse forudsætninger vil kunne opfyldes. Jeg vil gerne gøre opmærksom på, at vi i øjeblikket møder modstand mod kvotevidelsen af dollarbananer til de nye medlemslande. Denne modstand kommer især fra nogle af dem, man kunne tillade sig at kalde gamle kolonimagter i EU, som er meget engageret i denne ømtålelige sag.

På trods af det skal jeg her i dag gerne give tilsagn om, at regeringen i EU fortsat vil arbejde for bedre adgang for bananer, der produceres, hvor der har været taget skyldig hensyn til både sociale og økologiske minimumsstandarder.

Jacob Buksti (S):

Der kan sættes mange spørgsmålstejn ved det geniale i EU's bananpolitik, men det er ikke det, der er til debat her i dag. Udgangspunktet er, at det eksisterende system i realiteten forhindrer indførelse af bananer produceret på et bæredygtigt grundlag, dvs. bananer produceret under hensyntagen til bananarbejdernes helbred og arbejdsvilkår samt de miljømæssige belastninger.

I Socialdemokratiet er vi positive over for tanken i SF's forslag, og vi har allerede tidligere noteret os, at regeringen i EU's Ministerråd bestandig har arbejdet for en forøgelse af toldkontingentet, herunder mulighederne for tilvejrbringelse af en særlig kvote for bæredygtigt producerede bananer. Kommissionen har hidtil ment, at det ikke kan lade sig gøre at skelne almindelige bananer fra bæredygtigt producerede bananer. Det er naturligvis et argument, man må tage i betragtning, men når man tænker på, hvad der i øvrigt kan laves kvoter på, finder vi det både rimeligt og nødvendigt, at Kommissionen udsættes for et pres for, at der findes en acceptabel løsning for importen af bæredygtigt dyrkede bananer. Vi er helt opmærksomme på, at det kan skabe problemer i forhold til GATT-aftalen, men det kan ikke afholde den danske regering fra sammen med andre landes regeringer at arbejde for bedre adgang for bæredygtigt dyrkede bananer, hvad regeringen altså som nævnt allerede aktivt har gjort. På dette grundlag bakker Socialdemokratiet op bag landbrugsministerens tilsagn her i dag, og Socialdemokratiet kan således støtte forslaget.

Endelig skal jeg efter aftale med CD's ordfører, fru Addi Andersen, som ikke kan være til stede her i dag, meddele, at disse synspunkter også dækker CD's holdning, og at CD derfor også kan støtte forslaget.

Kent Kirk (KF):

Dette forslag er jo i virkeligheden et udtryk for det miskmask, der er lavet omkring bananpolitikken i EU. Det er en konsekvens af, at man har indført dette bananregime, og derfor må jeg nok sige, at jeg undrede mig meget over, at landbrugsministeren er i stand til at stille sig positiv over for SF's forslag, for hvad er kendsgerningerne, efter at man indførte bananregimet i 1993? De er, at bananerne er blevet dyrere på EU-markedet. Forbrugerne betaler ca. 18 mia. kr. mere for bananerne pr. år, end de gjorde, før man indførte systemet.

Så fik man den begrundelse fra den daværende landbrugsministers side, at det her skulle være noget, der skulle hjælpe bananproducenterne, bl.a. i udviklingslandene, men den undersøgelse, der er lavet – og jeg mener, det er Verdensbanken, der står bag undersøgelsen – viser jo, at producenterne kun får ca. 1,3 mia. kr. af de 18 mia. kr. Det vil sige, at Socialdemokratiet og SF med den politik, de står for her, har været i stand til at sikre, at de, der importerer bananer og sælger dem på det europæiske marked, tjener i størrelsesordenen 16,7 mia. kr. ved kvotesystemet. Jeg synes, det er pinligt, og jeg synes, at Danmark skulle prøve på at arbejde for at få ændret dette system i stedet for at prøve på at bygge videre med begrebet bæredygtigt dyrkede bananer, for vi kan jo alle sammen have sympati for de arbejdere, der er i bananplantagerne. Vi kan også have sympati for, at bananerne selvfølgelig skal produceres under miljørigtige forhold. Men netop det, at man har gennemført bananregimet, har jo betydet, at man har fået dårligere forhold i en lang række bananplantager rundt omkring i verden, og dermed har det ikke været muligt at skabe bedre sociale forhold. Så jeg undrede mig altså meget for det første over beslutningsforslaget og for det andet over den støtte, som landbrugsministeren giver udtryk for her fra Folketingets talerstol.

En anden vinkel på det her, hvis man nu skulle få overbevist Kommissionen og Ministerrådet om, at man skal have en speciel kvote for bæredygtigt dyrkede bananer, bliver hele spørgsmålet om kontrol og – lad mig så sige med det samme – svindel. Hvordan vil man sikre, at de bananer, der så kommer under den kvote, er produceret på de vilkår, som man fastsætter? Hvordan vil man sikre, at de plantearbejdere, der har produceret bananer under denne kvote, har fået de bedre forhold? Skal vi så have bygget et stort kontrolsystem op med EU-inspektører, der skal rejse ud i verden og konstatere, hvor der laves svindel med systemet? Der er så bare nogle andre importører, der kan tjene nogle ekstra penge.

Jeg tror, det skader hele EU-sagen, så Det Konservative Folkeparti vil afvise dette forslag. Ikke fordi vi ikke har sympati for, at man skal gøre noget for de fattige plantearbejdere ude omkring i verden, men fordi vi mener, at hele regimet er forkert, og at regeringen burde erkende, at det var forkert at skifte holdning i 1993 og dermed sikre et flertal i EU's Ministerråd for at gennemføre dette system.

Vores anbefaling er, at regeringen skal ændre politik, lad os sikre os en friere handel med bananer, og lad os sikre, at det, som forbrugerne betaler, også kommer til at tilflyde dem, der producerer bananerne, og ikke bare nogle mellemhandlere på det europæiske marked.

Landbrugs- og fiskeriministeren (Henrik Dam Kristensen):

En af de erfaringer, jeg har haft mulighed for at gøre i den tid, hvor jeg har haft fornøjelsen af at være landbrugsminister, har været, at diskussionen om bananordninger er noget, som kan sætte sindene i oprør, og jeg kan konstatere, at det ikke kun gælder blandt landbrugsministre, men også i den danske debat.

Jeg skal bare kort konstatere, at Rådet af Landbrugsministre stod i en situation, hvor man skulle effektuere det indre marked, herunder også bananordningen. Der var en række lande, som ønskede, at der blev taget skyldigt hensyn til AVS-lande, og ud af det kom der så en ordning. Den kan man bryde sig om, eller man kan lade være med det, men den ordning har vi, og politiske muligheder for at gøre særlig meget ved den findes ganske enkelt ikke.

Skulle vi så bare pakke sammen og sige, at sådan ser verden ud? Det synes jeg da ville være særdeles defensivt. Jeg synes, at de tanker, der ligger i SF's beslutningsforslag – som jeg på et tidligere tidspunkt allerede har gjort mig til talsmand for – er ganske sympatiske, og at vi kan kontrollere det og administrere det, er jeg ikke et øjeblik i tvivl om.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg bliver nødt til at sige, når nu landbrugsministeren forsøger på at forklare det, som den danske regering gjorde i sin tid, at det jo ikke var sådan, at den ordning med bananregimet, som nu eksisterer, dalede ned fra himlen og underlagde sig et afmægtigt Danmark.

Det var simpelt hen den danske regering, der besluttede, at sådan skulle det være. Jeg har i hvert fald fået fortalt, at man var tungen på vægtskålen, og at man, uden at nogen siden hen har kunnet forklare af hvilken grund – der var ingen grund til det, man gjorde – skiftede holdning og støttede det skandaløse bananregime, som hr. Kent Kirk efter min opfattelse har beskrevet fuldstændig korrekt.

Det har haft den ene effekt, at de store frugt-firmaer skovler milliarder af kroner ind på

bekostning af forbrugerne, af befolkningen i de lande, hvor bananerne produceres, af arbejdsforholdene osv.

Ansvar for disse forhold kan det altså ikke lykkes landbrugsministeren – selv om det retfærdigvis skal siges, at det var den tidligere landbrugsminister, der havde ansvaret for det – at bortforklare. Jeg bliver nødt til at sige, at det har hr. Kirk altså hundrede procent ret i.

(Kort bemærkning).

Kent Kirk (KF):

Det er fuldstændig korrekt, når landbrugsministeren siger, at den daværende landbrugsministers begrundelse for at sige ja til dette system – og hr. Keld Albrechtsen har ret i, at det var Danmark, der var tungen på vægtskålen, og dermed Danmark, der sikrede, at systemet blev gennemført – var, at det skulle hjælpe udviklingslandene.

Hvad er så kendsgerningen? Nu har vi altså kørt med det i godt 2 år, og kan vi så konstatere, at det har hjulpet udviklingslandene? Der er svaret: Det har ikke givet udviklingslandene en bedre indkomst, men det har givet importørerne af bananer i EU en bedre indkomst. Vi har forøret dem cirka 16,3 mia. kr. mere pr. år, og derfor er det selvfølgelig også lukrativt at få fat i de licenser.

Jeg står her med et brev, som jeg modtog sidste år fra Ghana, hvor man i stærke vendinger beklager sig over EU's bananregime, og man føler, at man faktisk mere eller mindre har mistet adgangen til EU's marked for bananer, og jeg mener da ikke, man kan sige, at Ghana er et af de lande, som vi ikke kan kalde udviklingslande.

Den begrundelse, landbrugsministeren kommer med her, holder ikke. Det er et forkert regime, man har gennemført, der medfører, at der er nogle få, der tjener en masse penge, og dem, man troede man kunne hjælpe med ordningen, har ingen hjælp fået.

Jeg må også sige til hr. Jacob Buksti, at det undrer mig meget, at hr. Jacob Buksti kan tage så let på, at man skulle gennemføre en ny ordning, der er i strid med GATT-reglerne. Vi ved jo godt, at der i hvert fald er nogle – GATT-panelet – der mener, at den oprindelige ordning er i strid med GATT-reglerne, men jeg fatter altså ikke, at man nu yderligere skulle gennemføre en ordning, der er i strid med GATT-reglerne, og fortsætte ud ad den forkerte vej.

Landbrugs- og fiskeriministeren (Henrik Dam Kristensen):

Nu skal jeg ikke forlænge debatten unødigt. Det her er noget, der er nogle, der er meget engageret i, og det er såmænd også fint nok, men jeg blev en anelse forundret, da jeg hørte hr. Keld Albrechtsens kommentarer, for jeg tager da udgangspunkt i den politik, jeg ellers har forstået, at de partier, som hr. Keld Albrechtsen repræsenterer, står for.

Jeg tror ikke, at der er nogen, der kan være i tvivl om, at da man lavede denne ordning, var det bl.a. ud fra ønsket om en beskyttelse af AVS-landene, og jeg er ikke meget i tvivl om, at hvis der ikke var en eller anden form for beskyttelse af disse lande, ville de ikke have en chance for at kunne klare sig i konkurrencen med det, vi normalt betegner som dollarbananer.

(Kort bemærkning).

Steen Gade (SF):

Det er til hr. Kent Kirk om WTO-medholdeligheden: Hvis dette forslag gennemføres, vil det jo ikke i sig selv være i modstrid med WTO-aftalen. Alle lande stilles, kan man sige, ens i denne del af regimet. Hvis der er problemer i forhold til WTO, kan det godt være, at det så skyldes hele bananregimet.

Det her i sig selv ændrer ikke ved situationen. Jeg er ret overbevist om, at det er tilstanden, og derfor skal Det Konservative Folkepartis ordfører ikke her fremføre det, som om det er denne beslutning, der er problemet i forhold til WTO. Det problem, der kan eksistere i forhold til WTO, eksisterer via bananregimet, og der er så, må jeg sige, i forvejen i den sammenhæng lavet nogle aftaler med WTO, Marrakech-aftaler og sådan noget; men det skal jeg ikke komme nærmere ind på.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Landbrugsministeren henviser til det problem, som nogle af AVS-landene kunne komme til at stå i, hvis der ikke eksisterede et protektionistisk EU-regime. Men det, som jo er det fundamentale problem, og som hr. Kent Kirk korrekt gjorde opmærksom på, er, at man har dette licenssystem, og man skal tilbage til den franske merkantilisme for at finde noget tilsvarende misk-mask.

Det er et system, hvor staten sidder og bestemmer, at en håndfuld megastore firmaer, der i forvejen tjener alt for meget, skal have

noget, der er et faktisk monopol, til at kunne få de enorme milliardindtægter, som hr. Kent Kirk henviste til, og som er på bananavlernes bekostning. Det kan hverken forsvares ud fra et liberalistisk markedssynspunkt og ej heller ud fra et mere socialt synspunkt, som anlægger en økologisk og en social betragtning om at beskytte bl.a. arbejdernes vilkår.

Derfor er og bliver opgaven fundamentalt set at skabe et andet bananregime, og i stedet for at bortforklare sit medansvar for, hvad der skete, burde den danske regering tage initiativ til at fremsætte et forslag om ophævelse af dette bananregime og i stedet indføre et system baseret på frihandel, men også efter Enhedslistens opfattelse, for det har landbrugsministeren ret i, på principper, der sikrer, at vi tilgodeser bananer fra områder, hvor de er dyrket under rimelige forhold, hvor der er en fagforeningsmæssig mulighed for de ansatte og økologisk forsvarlige vilkår under dyrkningen. Men det er et helt, helt andet regime end det, vi har i dag, vi så snakker om.

(Kort bemærkning).

Kent Kirk (KF):

Jeg tror, vil jeg sige til landbrugsministeren, at hvis man ville prøve at undersøge, hvordan udviklingen har været for AVS-landene, er det ikke en udvikling, der har været positiv for dem. Der er en lang række AVS-lande, der er hårdt ramt af det kvotesystem, og som betaler meget, meget, meget store afgifter, i det øjeblik de bevæger sig ud over den nationale kvote, de bliver tildelt.

Vi ved jo også, at der foregår en kamp mellem landene om, hvem der nu skal have kvoterne, og det brev, jeg står med her fra Ghana, viser klart og tydeligt, hvordan det er blevet beskåret i sin produktion i forhold til det, det havde, før man indførte dette regime. Så det er altså ikke sådan, at man bare kan sige, at dette system har hjulpet AVS-landene, men jeg ved godt, at den forhenværende landbrugsminister brugte det som begrundelse. Man har jo heller ikke kunnet konstatere, at man med det her system har været i stand til at sikre dem en højere indkomst, for hvis man havde været i stand til det, havde man da nået noget positivt. Hele begrundelsen for det er faldet til jorden, og derfor mener jeg, at regeringen med de erfaringer, den så har gjort, nu burde erkende, at det var noget forkert, man støttede, og så arbejde på at få det ændret.

Så skal jeg sige til hr. Steen Gade, at den eneste grund til, at jeg bragte spørgsmålet om GATT eller WTO ind i det her, var, at hr. Jacob Buksti selv nævnte, at der kunne være tvivl om, hvorvidt det forslag, som SF har fremsat, var i overensstemmelse med GATT-reglerne eller WTO-reglerne. Det var den eneste grund til, at jeg bragte det ind, og derfor stillede jeg mig lidt undrende over for, at Socialdemokratiet kunne støtte noget, som det var i tvivl om var i overensstemmelse med de internationale handelsregler.

Dorit Myltoft (RV):

Da partiets ordfører i denne sag, fru Elisabeth Arnold, ikke kan være til stede, skal jeg blot meddele, at i Det Radikale Venstre er vi tilfredse med landbrugsministerens tilsagn om, at regeringen i EU fortsat vil arbejde for bedre adgang for bananer produceret under skyldig hensyntagen til sociale og økologiske minimumsstandarder.

Den linje støtter Det Radikale Venstre, og vi kan derfor tilslutte os SF's beslutningsforslag.

Annette Just (FF):

Jeg bliver altid så fascineret, når jeg får et beslutningsforslag fra SF, der ligefrem ser ud til, at de nu vil gøre noget godt for banankartellet. Det, der er tale om, er jo ganske enkelt, at de få importører, som i forvejen sidder på hele markedet, nu kan begynde at lave en ny form for dyrkning af de bananer, vi må importere.

Der er allerede talt om, at det er i strid med WTO, og vi var alle sammen, så vidt jeg erindrer, ganske glade for, at GATT blev besluttet, og at det, da vi var færdige med den første runde af GATT-forhandlingerne, blev til World Trade Organisation, og vi prøver alle sammen – så vidt jeg erindrer også her i Folketinget – at få det til at fungere og få det videre- og færdigudbygget, sådan at vi får frihandel.

Hvad er det, vi gør nu? Nu kommer SF og siger, at vi altså lige skal bestemme, hvordan man dyrker disse bananer, og det er jo meget nemt, for det kan man godt sidde og gøre herhjemme, og man kan måske også endog få EU til at hoppe på limpinden. Så er der nogle dygtige forretningsfolk, der vil sige: Vent, nu skal vi få alle de mindre piller helt ud af systemet; vi sætter det her i system, sådan at vi garanterer, at det bliver miljørigtige bananer efter hr. Steen

Gades hoved. Så vil de kunne udkonkurrere resten.

Har vi ikke gjort nok for at ødelægge hele bananmarkedet? Helt ærligt tror jeg nok, at hr. Steen Gades tilsagn til regeringen i sin tid, da vi havde formandskabet for EU, netop bevirkede, at vi har ødelagt den naturlige import af bananer og fået det til at blive, som det så klart også er blevet beskrevet af hr. Kent Kirk, sådan at det er importørerne – jeg kalder dem kartellet, det kunne de lige så godt hedde – som i virkeligheden er dem, der har tjent på, at vi har lavet hele bananordningen om.

Den eneste mulighed for at få et fornuftigt og sundt marked på dette område er at fjerne kvoterne, således at de lande, hvor bananerne bliver dyrket, kan sætte regler for, hvordan man gør, og at de, der arbejder på området, selv kan sætte regler for, hvordan de gør det bedst. Det skal ikke være os i Danmark, som sidder og fortæller dem, hvordan de skal gøre.

Jeg tror i øvrigt, at hvis man fjernede kvoter og der så kom bæredygtigt dyrkede bananer efter disse fine sociale og økologiske minimumsstandarder og man reklamerede for dem, ville de allerfleste danskere købe dem, fordi de syntes, der var noget godt i det. Men denne måde, hvor man prøver at få den danske regering til at true EU til at lave et nyt kvotesystem, synes Fremskridtspartiet er helt i den forkerte retning.

Keld Albrechtsen (EL):

SF skal have tak for at have været med til med dette forslag at rejse en debat om EU's bananregime og ikke mindst om det problem, som ligger i det regime, nemlig at det reelt har udelukket en række bananer, nemlig de bæredygtigt dyrkede, fra markedet, og at det også, hvis det opretholdes, vil medføre, at de producenter, f.eks. kooperativer, der forsøges dannet, og som producerer økologisk, har to muligheder: Enten er de afskåret fra EU-markedet, fordi de ikke kan få tildelt en af disse licenser, som der sidder nogle bureaukrater og aftaler med de store importfirmaer, eller også må de altså på knæ for en af de store frugtkoncerner og underlægge sig dem. Det er jo helt urimeligt og vil i mange tilfælde gøre, at det i virkeligheden er umuligt at producere økologisk.

Ud fra den betragtning vil vi fra Enhedslistens side sige, at dette forslag, som foreligger fra SF's side, ikke på nogen tænkelig måde er en løsning af de fundamentale problemer, som bl.a.

hr. Kirk og jeg tidligere under debatten har peget på. Men det er dog – og dér er jeg så uenig med hr. Kirk – et lille plaster på såret, og det kan give en åbning for nogle producenter, som ellers er udelukket fra markedet.

Ud fra den betragtning vil Enhedslisten naturligvis støtte beslutningsforslaget.

Men jeg vil så også spørge: Hvem skal så tildele licenserne, og hvem får så licenserne, hvis der bliver sådan en kvoteudvidelse? Det må vi kigge på, for hvis det bare er de store amerikanske selskaber, som så får en økologisk kvote ved siden af dem, de har i forvejen, kan man jo sige, kommer producenterne, f.eks. en økologisk andelsforening ude i Mexico eller i Ghana, stadig væk til at leve på de store selskabers nåde og barmhjertighed, og så kan man godt diskutere, hvor langt man i virkeligheden er kommet med det her.

Det er et rigtigt skridt i betragtning af, at det altså kan give en lille mulighed for nogle producenter, men man må sige, at det er meget langt fra at løse problemerne.

Enhedslisten støtter det, men vi støtter især, at man fra den danske regerings side tager sig sammen til at sige: Det, der blev lavet i sin tid, var forkert; der er brug for et helt nyt bananregime. Den danske regering ved jo godt, at et land som f.eks. Tyskland er dybt utilfreds med, at det blev tvunget ind under dette her. Ufatte ligt for mig at se, at man ikke lyttede til tyskerne i den situation, man stod i i 1993. Jeg forstår ikke, hvorfor man absolut skulle genere Tyskland med at indføre det dér bananregime. Det er jo først og fremmest tyskerne, der spiser bananer, og det er derfor også tyskerne, der betaler den største andel af den milliardsum, som hr. Kirk nævnte disse bananmonopoler har fået i ekstra indtægter.

Derfor kunne man da godt finde allierede, hvis man ville slå ind på den anden bananpolitik, og det kunne da også godt være, at et land som Tyskland var til at tale med, når det drejer sig om også at lægge vægt på bæredygtigt dyrkede bananer.

Derfor vil jeg foreslå, at vi siger ja tak til det forslag, som SF her har fremsat, og at vi så benytter det som udgangspunkt for at komme endnu videre i denne sag og helt frem til ondets rod og får fjernet dette licenssystem, som er det, der først og fremmest står i vejen for, at der kan blive en bæredygtig bananproduktion i ulandene.

Christian Mejdahl (V):

Da Venstres ordfører, hr. Kirk, ikke kan være her, skal jeg kun tilkendegive, at Venstre ikke kan støtte beslutningsforslaget.

Steen Gade (SF):

Jeg vil gerne sige tak til landbrugsministeren, til regeringspartierne og til Enhedslisten for tilslutning til forslaget.

Jeg skal så knytte nogle kommentarer til de enkelte indlæg, men først vil jeg sige, at inden det hele nu drukner i diskussioner om bananregime, er det sådan set også første gang – i hvert fald i Danmark – at der bliver taget en beslutning om, at vi i handelspolitikken helt konkret inkorporerer både miljøkrav, sociale krav og lønmodtagerkrav.

Nu ved jeg godt, at vi alle sammen har en tendens til at trække lidt på smilebåndet, når vi skal diskutere bananpolitik, og derfor skal man være sig for, hvor højt man løfter sig i sådan en situation, men hvis det her bliver vedtaget, hvad jeg håber det bliver, er det rent faktisk første gang, at man har vedtaget en sådan beslutning, og dermed har det altså lidt historisk over sig.

Når vi har lagt vægt på at lave forslaget, er det selvfølgelig først og fremmest, for at vi skal føre denne politik, men det er ikke dér, konflikten er, og den er slet ikke med landbrugsministeren. Det kan vi godt blive enige om. Men jeg vil faktisk også lægge vægt på, at der bliver vedtaget en sådan beslutning i det danske Folketing, for så vil det danske Folketing have vedtaget en beslutning, ligesom det hollandske parlament og det østrigske parlament har gjort.

Så til nogle af indlæggene:

Det, jeg sagde til hr. Kent Kirk om WTO-forholdene, har gået nogle på; men det er min faste overbevisning, at der med dette forslag ikke sker nogen forrykning i forhold til WTO, men det kan vi jo få afklaret under udvalgsbehandlingen. På den anden side kan det jo ikke skjules, at hele bananregimet er et problem i forhold til WTO. Det ved vi jo allesammen.

Jeg troede sådan set – det er henvendt til de partier, som bruger WTO som argument – at hvis man er gået ind for nogle sager, står man fast på dem. EU har f.eks. taget nogle beslutninger på hormonområdet. Selv om de ved, at det giver problemer i forhold til WTO, har EU-landene sagt, også med enstemmig opslutning fra dansk side her i Folketinget tror jeg: Det er nu vores politik, og den har vi altså tænkt at gennemføre, og så må vi jo se, hvad der sker ved

WTO. WTO er da kun en organisation og et system, og når det kommer til stykket, handler det jo om politik, og det gør det her rent faktisk også.

Til landbrugs- og fiskeriministeren vil jeg sige, at jeg er fuldstændig klar over, at det kan være en utrolig lang og svær og trang vej at gå for at få det vedtaget, men det, jeg har lagt vægt på, er at få en vedtagelse i Parlamentet af dette forslag fra Danmark, og så at fortsætte et godt politisk arbejde de steder, hvor det skal køres igennem. Dermed har jeg også sagt tak til hr. Jacob Buksti på vegne af Socialdemokratiet – og af CD, forstod jeg.

Til hr. Kent Kirk, som rejste spørgsmålet om svindel, vil jeg sige, at i forslaget er der beskrevet en organisation, som skal vurdere og kontrollere det. Der er jo altid risiko for svindel med den slags ordninger. Det kender vi herhjemme med Ø-mærket og den slags ting. Men så opbygges der jo en stærk kontrolorganisation med hårde sanktioner – også af økonomisk art, hvis man ryger ud af ordningen.

Der er altså den fordel ved dette her, at med hensyn til f.eks. det, der har med behandlingen af lønmodtagerne at gøre, vil der jo simpelt hen være nogle mennesker, man kan snakke med for at høre, hvad de mener om det, for der er nemlig fagforeninger disse steder. Den del vil det altså være muligt simpelt hen at kontrollere ganske håndfast, og det synes jeg egentlig hører til det mere interessante, for det kan faktisk kontrolleres.

Hr. Kent Kirk talte i virkeligheden mest om bananregimet, og det skal jeg komme tilbage til til sidst.

Men hr. Kent Kirk sagde også, at Det Konservative Folkeparti jo har sympati for arbejderne på disse plantager, og at man godt kunne gøre noget for at beskytte arbejderne dér. Jo, men det her er i hvert fald det eneste forslag, der er på bordet i vores diskussion i Danmark og i EU om, hvad vi i de nærmeste år kan gøre for at hjælpe arbejderne på bananplantagerne, og derfor synes jeg, det er det, De Konservative må tage stilling til. Hvis man bare siger: Vi er også positive over for det, og vi synes også, der skal gøres noget, og vi skal også se, om vi kan gøre noget, må jeg konstatere, at der i hvert fald ikke er andet på banen eller til diskussion end det her forslag, som jo altså nu er ført frem af SF i Folketinget i Danmark, men som diskuteres i alle EU-landene, og som jeg er sikker på vil blive diskuteret endnu mere i de andre EU-lande i de kommende år.

Tak til fru Dorit Myltoft og til fru Annette Just, der mente, at det her vil være til fordel for nogle store, multinationale producenter. Dertil vil jeg sige, at det er meget svært for mig overhovedet at se, hvordan det vil ske, også fordi det altså ikke er SF, der har taget initiativet til det her projekt, men nogle ude i verden, der producerer bananer, og som ønsker, at det sker, og det er rent faktisk ikke de store, multinationale koncerner. At nogle af dem måske også vil kaste sig ind på markedet og prøve at producere bæredygtigt, vil jo ikke nødvendigvis være til skade hverken for arbejderne eller for miljøet.

Til hr. Keld Albrechtsen vil jeg sige tak for til slutningen og komme med en lille betragtning om bananregimet:

Dette forslag kan jo kun gennemføres teknisk under det eksisterende bananregime. Det er sådan set derfor, vi tager udgangspunkt i bananregimet. Det ville være utrolig svært at etablere en sikkerhed for afsætning af bæredygtigt producerede bananer i EU-landene, hvis det ikke byggede på den grundtanke, der er i bananregimet. Det er ikke et kæmpeforsvar for det, bare en konstatering af, at sådan er realiteterne.

Jeg hører ikke til dem, der tror, at bæredygtigt producerede bananer ville oversvømme markedet, hvis det var et totalt frit marked, tværtimod. Det skyldes, at handelen er så monopoliseret, også i afsætningsleddene. Der er jo ingen af de firmaer, der ønsker at mærke deres egne bananer som bæredygtigt producerede bananer. Det er der ingen af dem der ønsker. Det er heller ikke sådan, at firmaer her i landet f.eks. har mange forskellige leverandører samtidig. Nej, de har én leverandør ad gangen. Sådan er det, og derfor vil det at gå over til et frit marked ikke føre til flere bæredygtigt producerede bananer.

Så til de sidste betragtninger om bananregimet:

Dette forslag bygger på det eksisterende bananregime; det er ikke et forsvar for det. Jeg er også på mange områder ganske kritisk over for bananregimet, men forslaget bygger på, at det eksisterer, og at det rent faktisk er vedtaget, at det skal gælde til år 2002, så vidt jeg husker. Og det er derfor, man kan sige, at kan vi i den periode kæmpe igennem, at vi får sådan en niche, som gerne skulle vokse sig stor, og dermed også få mobiliseret forbrugere i Europa, vil vi altså få skabt en ny udvikling, som jeg har svært ved at se vil kunne skabes på anden måde end netop gennem sådan et forslag.

(Kort bemærkning).

Kent Kirk (KF):

Hr. Steen Gade fremhæver det historiske, men jeg synes, det er en sørgelig historie. Man kan sige, at efter Anden Verdenskrig var bananerne også et symbol på noget historisk, nemlig starten på den internationale frihandel. De blev netop opfattet som starten på, at samhandelen mellem landene kunne foregå under frie vilkår. Men hr. Steen Gade mener altså, at vi nu skal have et nyt historisk perspektiv ind i bananpolitikken, som går ud på, at hr. Steen Gade og SF skal til at stille krav om, hvordan arbejdsvilkårene skal være rundt omkring i verden, og det synes jeg er dybt betænkeligt.

Og jeg stillede det spørgsmål til hr. Steen Gade, hvordan han vil kontrollere, at man så producerer bananerne under de vilkår, som hr. Steen Gade mener er de rigtige. Der står i bemærkningerne til beslutningsforslaget, at de bæredygtigt dyrkede bananer er bananer, »der produceres under forhold, som sikrer bananarbejderne sociale garantier, beskytter dem mod tvangsarbejde og diskrimination og hindrer børnearbejde«. Vil det sige, at EF-direktivet om børnearbejde nu skal gennemføres over for dem, der producerer bananer rundt omkring i verden? Er det hr. Steen Gades politik, at vi nu skal have hele EU-politikken overført til de lande, som står uden for EU?

Jeg går da ikke ud fra, at den form for politik er noget, hr. Keld Albrechtsen kan støtte med den holdning, hr. Keld Albrechtsen generelt har til EU-politikken, og derfor er jeg nødt til at spørge Enhedslisten, om det ikke er lidt af en misforståelse, at man støtter det her beslutningsforslag, med den grundholdning, som hr. Keld Albrechtsen hele tiden har givet udtryk for, og nu med de svar, vi har fået fra hr. Steen Gade, og som klart og tydeligt viser, at det hr. Steen Gade ønsker, er at få EU-politikken bredt ud til alle de områder på jordkloden, hvor man producerer bananer – sådan må jeg forstå det.

Jeg vil også gerne svare hr. Steen Gade på spørgsmålet om, hvad vi kan gøre for de fattige plantearbejdere rundt omkring: Der synes jeg, landbrugs- og fiskeriministeren har givet et ganske udmærket svar til Europaudvalget den 1. september, hvori det jo netop er påpeget, at Euroban-rapportens konklusion er, at sådan som bananregimet har fungeret, har det medvirket til, at der ikke har været de nødvendige investeringer i miljøet og de sociale forhold i de områder, hvor der produceres bananer. Så det,

man kunne gøre, var altså at fjerne bananregimet og prøve at skabe lige vilkår og sikre, at de, der producerer bananer, kan få lov til at tjene nogle flere penge, så importørerne ikke snupper alle pengene. På den måde kunne man så også få råd til at gøre noget ved de miljømæssige og sociale forhold for arbejdere, der er beskæftiget i bananplantagerne.

(Kort bemærkning).

Annette Just (FP):

Jeg skal nok lade være med at gentage alt det, som hr. Kent Kirk lige har sagt, men vil blot pointere, at jeg synes, det i virkeligheden er en utrolig naivitet, der her udstilles fra SF's side, når man siger, at det er meningen, at EU's regler skal udbredes over hele Jorden, at vi altså i EU skal bestemme, hvordan de må producere, hvordan de må gøre deres arbejde og lignende, og at de ikke selv skal have lov til at bestemme noget som helst.

Det må jeg indrømme forbløffer mig, og så begynder jeg jo at forstå lidt af, hvad Enhedslisten siger om, at vi ikke fra EU's side skal bestemme, hvordan andre nationer skal te sig. Det er jo det argument, der bliver brugt fra Enhedslistens side. Hver evig eneste gang, vi har talt om udvidelse eller lignende, har Enhedslisten sagt: Det stemmer vi imod, for vi skal ikke være med til at bestemme, hvordan de skal gøre.

Men jeg bad egentlig talt om ordet, fordi hr. Steen Gade sagde noget direkte forkert, idet han sagde, at vi alle sammen var enige med hensyn til GATT-aftalerne. Det er jeg i princippet fuldstændig enig i. Men at vi også var enige om forbudet mod import af amerikansk oksekød fra køer, som er behandlet med hormoner, er ikke korrekt. Jeg har tilmeldt stillet forslag her i salen om, at der skulle være mulighed for import af oksekød, hvori der ikke kan konstateres nogen rest af hormonbehandling. Det er en human form for hormonbehandling at give køerne det ekstra kraftfoder, som det reelt også er.

Jeg tror dog ikke, vi skal tage hele diskussionen om hormonbehandlingen her, men jeg kan fornemme, at det må være på tide, at jeg genfremsætter mit forslag, for at vi kan få en fornuftig og saglig diskussion med hr. Steen Gade.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg kan forsikre hr. Kent Kirk om, at jeg ikke går ind for, at EF's arbejdstidsdirektiver skal indfø-

res nogen som helst steder i verden – hverken her eller i EU som helhed og da slet ikke i sagesløse tredjelande.

Jeg er også enig med hr. Kent Kirk i, at en omgående ophævelse af alle de restriktioner, der er i det nuværende bananregime vil være en umiddelbar fordel for både ulandene og forbrugerne i Europa. Det er jo klart, at det vil være en fordel for alle andre end de store frugtselskaber, som den danske regering åbenbart ønsker at holde hånden over. Så langt er vi enige.

Det, som ligger i hr. Steen Gades forslag, er nogle krav af miljømæssig og arbejdstidsmæssig art osv., som følger af bl.a. ILO-konventionerne. Dem vil Enhedslisten godt være med til at bakke op. Vi vil også godt være med til at stille krav om regler om mærkning af f.eks. økologiske produkter, som skal afsættes i Danmark, og disse regler skal selvfølgelig også overholdes, når det gælder bananer.

Så dér har vi ingen problemer med at være enige med SF. Vi sætter ikke frihandelsprincippet over hensynet til de sociale forhold og økologien. Dér tror jeg der er enighed mellem SF og Enhedslisten. Det er sådan, det er. Jeg beklager, at debatten på den måde måske er blevet lidt kompliceret, men sådan er virkeligheden jo nogle gange.

I hvert fald støtter vi SF's forslag, men med en betænkelighed – og det må vi jo så prøve at kigge på i udvalget – med hensyn til, hvordan disse licenser, som der vel også bliver tale om, når det gælder det her forslag, for det er jo inden for det eksisterende regime, så skal bruges. Hvilke selskaber får så adgang til de økologiske licenser?

Det er noget, som vi er noget betænkelige ved og gerne vil have svar på under udvalgsbehandlingen.

(Kort bemærkning).

Steen Gade (SF):

Til hr. Kent Kirk, som citerede Eurobans kritik af den eksisterende situation: Det er jo præcis Euroban, som foreslår det, som vi har fremsat forslag om her, og Eurobans kritik har ikke ført til hr. Kent Kirks konklusion; den har ført til min konklusion.

(Kort bemærkning).

Jacob Buksti (S):

Jeg vil gerne erklære mig enig med landbrugs- og fiskeriministeren i det imponerende i det engagement, der kan lægges for dagen i et spørgsmål om bananer. Det er ment helt ærligt og uden nogen form for bibetydning.

Jeg vil i øvrigt også gerne anerkende hr. Kent Kirks meget store engagement i denne sag.

Men der er én ting, som jeg alligevel undrer mig over, og som jeg hverken kan forstå i det, hr. Kent Kirk siger heroppefra, eller i det, fru Annette Just siger, og det er, at man fra dansk side ikke skal interessere sig for, hvordan miljø- og arbejdsmiljøspørgsmål løses ude i den store verden, og at vi ikke skal udbrede EU's regler om dem.

Jeg troede faktisk, at man havde den holdning hos bl.a. De Konservative – f.eks. har Dansk Industri den da – at når det er sådan, at man pålægges miljø- og arbejdsmiljøkrav her i Danmark, er det i dansk interesse, at de udbredes mest muligt. Og jeg mener da også, at det ikke burde være nogen hemmelighed for hr. Kent Kirk, at den danske regering klart har meldt, at næste gang der skal ske en fornyelse af GATT- eller WTO-aftalerne, er det faktisk et højt prioriteret ønske fra dansk side, at man får miljø- og arbejdsmiljøspørgsmål med.

Og derfor kan jeg ikke forstå, hvorfor det skulle være sådan en stor katastrofe, at man nu starter med bare et lille hjørne af det.

(Kort bemærkning).

Kent Kirk (KF):

Jeg tror, hr. Jacob Buksti skal bemærke hr. Steen Gades ord: at det her er historisk. Det er nemlig historisk, og derfor bør man også være opmærksom på, på hvilken måde man forsøger at få det ind i den internationale handel.

Vi er tilhængere af, at vi via internationale aftaler i WTO finder ud af, hvordan verdenshandelen skal foregå, men vi er ikke tilhængere af, at én handelspart beslutter sig for at stille betingelser for, hvordan andre lande skal producere, uden at man sætter sig ned og forhandler det og bliver enige om, hvordan tingene skal være.

Og det historiske i det her er, at hr. Steen Gade med sit beslutningsforslag dikterer landbrugs- og fiskeriministeren at tage ned til EU's Ministerråd og få Ministerrådet til at beslutte, at nu skal vi diktere, hvordan andre skal producere deres produkter, og diktere, hvilke arbejdsbetingelser der skal være gældende for de mennesker, der er beskæftiget i den pågældende industri.

Det er det historiske i det, og derfor har hr. Steen Gade ret. Men jeg har svært ved at forstå, at Socialdemokratiet kan støtte en sådan politik. Jeg troede netop, at Socialdemokratiet var enig

med Det Konservative Folkeparti om, at de ting skal afgøres i de internationale organisationer, og at man dér finder ud af, hvordan tingene skal fungere.

Må jeg så sige til hr. Steen Gade og hr. Keld Albrechtsen, at jeg tror, der er noget, hr. Keld Albrechtsen har misforstået: Der står ingen steder i det her beslutningsforslag, at det er ILO-konventionerne, man skal arbejde efter. Jeg ved godt, at det står andre steder, og at der er andre, der har talt om det, men i hr. Steen Gades beslutningsforslag står der intet om ILO-reglerne, og derfor vil landbrugsministeren altså arbejde for det her i EU, og så er der også åbnet for, at man lige så godt kan sige, at det er EF-direktiverne på de forskellige områder, vi stiller som betingelser for, at vi vil modtage det, man kan kalder bæredygtige bananer.

Og så kommer jeg til det sidste. Hvordan i alverdens riger og lande vil man kontrollere det? Ja, hr. Steen Gade siger, at hvis man opdager, at der bliver snydt med det, så må man gøre, som man gør alle andre steder, nemlig forstærke kontrollen.

Jeg tror, det ender med, at man skal have en kontrollør, der står og kontrollerer hver enkelt banan dér, hvor de produceres, for at se, om de nu produceres under de betingelser, som hr. Steen Gade har formuleret i beslutningsforslaget.

Og over for hr. Kjeld Albrechtsen understreger jeg igen, at det ikke er ILO-vilkårene, man henviser til i beslutningsforslaget.

Landbrugs- og fiskeriministeren (Henrik Dam Kristensen):

Jeg forstår, at det nu også er blevet en historisk debat, og for at historien kan blive fuldstændig, vil jeg gerne citere tre linjer fra mit første indlæg, nemlig at indførelse af en sådan kvote ændrer den GATT-aftale, der blev indgået i 1993, og derfor skal en ændring i givet fald forhandles med aftaleparterne i WTO.

(Kort bemærkning).

Steen Gade (SF):

Jeg synes, hr. Kent Kirk viklede sig ind i en del vrøvl og forsøg på at få vendt det hele på hovedet. Hvem er det, der dikterer? Jeg troede, vi var enige om, at det faktisk ikke har været muligt at sælge bæredygtige bananer i EU, for det var jo det, hr. Kent Kirk sagde tidligere.

Det er jo udgangspunktet. Det, hr. Kent Kirk for brugte som argument, var jo Eurobans kritik,

der viste, at man ikke kan sælge bæredygtige bananer, fordi man ikke kan få fat i licenserne. Det kan ikke lade sig gøre; man er holdt ude. Det er derfor, det her forslag er nødvendigt for at gøre det muligt for disse bananer at komme ind på markedet, og det kan vi via en lang række spørgsmål bruge udvalget til at få bekræftet er realiteten. Det var den ene ting.

Det andet var spørgsmålet om ILO's konventioner: ILO's konventioner er ikke nævnt i vores forslag, men netop Euroban, og de krav, som Euroban har opstillet, og som det hele bygger på, og som kan kontrolleres af den institution, der hedder The Fair Trade Banana Register Committee, er, at med hensyn til arbejdsvilkår handler det om at opfylde ILO's konventioner om forhandlingsret, organisationsret, antidiskrimination og ligebehandling samt forbud mod tvangsarbejde og børnearbejde – præcis de ting, som et flertal i det danske Folketing vedtog, at vi skulle arbejde for at få ind i WTO som vilkår for fremtidig handel.

Det her er en lige linje i retning af den dagsorden, som jeg selv tog initiativ til at det danske Folketing fik vedtaget sidste vinter. Det er en direkte fortsættelse. Det historiske ligger i, at nu prøver vi også at kæmpe det igennem i praksis på et enkelt område. Det er det historiske – ikke, at vi nu vil tvinge nogen, og al den slags, som hr. Kent Kirk vil pådutte os. Nej, vi vil give nogle mennesker nogle chancer, som de er holdt ude fra i dag.

(Kort bemærkning).

Annette Just (FP):

Jeg vil gerne takke hr. Jacob Buksti, fordi han kom herop og forklarede, hvad det er, Socialdemokratiet mener. Ifølge hr. Bukstis egne ord mener Socialdemokratiet, at det, der skal arbejdes for, er, at der bliver indført EU-normer for, hvilke arbejdsmarkedsregler der skal være på det bæredygtige område. Hr. Buksti talte ikke om ILO; hr. Buksti talte om EU-regler.

Jeg er meget glad for at få at vide, at det altså er dér, Socialdemokratiet står, for så ved vi, hvad vi kan regne med, og det er jo altid rart. Så er vi i hvert fald hundrede procent sikre på, at det her går direkte imod WTO, og vi har jo ministerens ord for, at det i hvert fald skal på bordet i WTO, for at vi kan sikre os, at det overhovedet er rigtigt eller kan lade sig gøre.

Jeg ville ønske, at hr. Steen Gade havde grebet sagen an på en lidt anden måde og sagt: Hvordan får vi de ekstra kvoter, som der er behov for?

Vi ved, at der er mulighed for ekstra kvoter, hvis det er figenbananer og alle mulige andre mærkelige bananer, som jeg ved det sidste Europaudvalgsmøde fik fundet frem til ved at ringe til en frugthandler, der importerer frugter fra udlandet. Og jeg må indrømme, at jeg aldrig nogen sinde havde hørt om alle de former for bananer, men jeg kan heller ikke komme til at smage dem, for de bliver ikke importeret til Danmark.

Men hvorfor i alverdens riger og lande vender man ikke hele beslutningsforslaget om og siger: Lad os importere bæredygtige bananer og så forlange, at de skal være mærkede – jeg tror rent faktisk, at der er et rimelig stort marked for dem – og så lade dem konkurrere, men sørge for, at det bliver på ekstra kvoter, hvis ikke man kan fjerne kvoterne totalt.

Alternativet er, at der bliver en krig på bananmarkedet, som aldrig nogen sinde er set før, og det har vi i hvert fald ikke brug for.

(Kort bemærkning).

Kent Kirk (KF):

Det, vi debatterer nu, er jo den foreliggende tekst i SF's beslutningsforslag, og dér står ingen steder, at det skal forhandles i WTO eller andre steder. Der står, at man opfordrer regeringen til at arbejde for en særlig kvote for bæredygtige bananer, når EU's bananregime skal revideres. Og så står der i bemærkningerne, hvad man fortolker som bæredygtige bananer. Der står heller ikke nogen henvisning til ILO. Jeg ved godt, at Euroban har nogle andre fortolkninger, men det står der ikke noget om i det her forslag, og det, jeg forholder mig til, er så det halvpjuskede forslag, som hr. Steen Gade åbenbart har lavet. Og om Euroban-rapportens konklusioner må jeg sige, at jeg er uenig med Euroban.

Det eneste, jeg har draget frem, er det svar, som landbrugs- og fiskeriministeren er kommet med den 1. september om, at det, at man har indført bananregimet, har medført dårligere vilkår på det miljømæssige og sociale område. Det er det eneste, jeg har taget frem, og det har landbrugsministeren erklæret sig enig i.

Og så er det, jeg siger, at så kunne konklusionen jo lige så godt være, at man skulle fjerne det regime, for så får vi da nogle bedre vilkår, og det er også det, jeg forstår at hr. Keld Albrechtsen har sagt. Men så siger hr. Keld Albrechtsen: Jamen hvis vi ikke kan fjerne det, må vi jo hellere lave noget, som betyder, at EU's Ministerråd rent faktisk kan overføre EU-reglerne på de

producenter ude omkring, der producerer bananerne, og på arbejderne. Det er det, der ligger i det her, og det er det, vi må forholde os til, og ikke alt muligt andet, som hr. Steen Gade prøver at finde frem.

Så jeg vil igen sige, at jeg mener, at hr. Steen Gade har ret i, at der er noget historisk i det her. Det er en ny form for handelspolitik, man bevæger sig ind i, og det er en meget farlig form for handelspolitik, for den kan misbruges. Og jeg vil på det kraftigste advare regeringen imod bare uden videre at lukke øjnene, fordi den har begået én fejl, for så kan den begå en fejl mere i sin bananpolitik.

Anden næstformand (Henning Grove):

Der er stadig væk tre korte bemærkninger, men jeg tror, vi nærmer os den tid, hvor vi kan gå videre med det næste forslag, vi har på bordet.

(Kort bemærkning).

Jacob Buksti (S):

Ja, jeg kunne jo vælge at gøre det så kort, at jeg blot kunne konstatere, at fru Annette Just tilsyneladende ikke har hørt, hvad jeg har sagt.

Jeg har ikke på noget som helst tidspunkt sagt, at der skulle gennemføres EU-regler i hele verden. Det kan fru Annette Just i givet fald slå op i Folketingets forhandlinger, når de kommer. Det var ikke det, jeg sagde. Jeg henviste til hr. Kent Kirks indvending imod, at det var sådan, det var, og så konstaterede jeg blot, at Dansk Industri og andre organisationer af den type har argumenteret for, at man skulle arbejde for, at de miljø- og arbejdsmiljøregler, de i øvrigt er pålagt, kom til at gælde internationalt.

Det er det, jeg siger, og det er det, jeg mener, og det er det, jeg mener at også regeringen har sagt, og ikke noget som helst om, det specielt skulle være EU-regler, der skulle gennemføres noget sted.

Og så blot til hr. Kent Kirk, som lægger stor vægt på, at det er SF's beslutningsforslag, vi har til behandling her i dag: Det er jo interessant, når vi i øvrigt ser på den meget langvarige diskussion, der har været om alt muligt andet end SF's forslag.

Så vil jeg blot bede hr. Kent Kirk om i det mindste at tage i betragtning, at det vel ikke er ligegyldigt, hvordan landbrugs- og fiskeriministerens kommentar og fortolkning og dermed i givet fald udmøntning af dette forslag er, og den er - for nu at henvise til landbrugsministeren - blandt andet, at det i givet fald skal foregå gennem WTO.

(Kort bemærkning).

Steen Gade (SF):

Jeg kan forstå, at hr. Kent Kirk har fundet mangler i forslaget, altså at der er ting, der ikke er oplyst i forslaget. Det skal jeg hermed sige at SF da gerne vil gøre alt for at vi får frem under udvalgsbehandlingen og får præciseret i vedtagelsen. Jeg synes nu ikke, det er noget forpudset forslag. Til gengæld synes jeg, der er noget forpudset over debatten.

Min sidste bemærkning er om det, der er hovedtemaet i fru Annette Justs og hr. Kent Kirks indlæg, nemlig at det var hele regimet, vi i stedet skulle bruge kræfter på. Men det er jo ikke et enten-eller. Sagen er jo, at det er en forbedring inden for regimet, og at de, der siger nej til det, siger nej til forbedringer på miljøområdet og til forbedringer af lønmodtagerrettighederne i bananproduktionen i nogle af disse lande.

Det er ikke noget, jeg har fundet på. Der er i beslutningsforslaget - som i hvert fald på det punkt ikke er så forpudset - nogle citater af fagforeningsledere, og St. Lucias EU-ambassadør er citeret, og der er en lang række andre citater fra folk, der netop i de lande ønsker at få mulighed for at sælge disse bananer, men som oplever, at det kan de ikke komme til.

Det er jo den politiske virkelighed, som dette forslag handler om, og det er derfor, det skal vedtages, og det er derfor, Danmark skal gå hårdt på banen for at få opbakning til det i EU-landene: fordi det faktisk skal forandre noget i verden.

Bananregimets indretning kan vi da godt diskutere.

Jeg vil godt sige, at min fremtidsmodel for et bananregime hverken er den totale frihandel eller det eksisterende licenssystem, fordi det netop skal være et system med indarbejdede miljø- og lønmodtagerrettigheder.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg vil gerne sige tak til hr. Buksti for hans understregning af, at det ikke handler om, at der skal indføres EU-regler i andre lande.

Så vil jeg sige til hr. Kent Kirk, at det, hr. Kirk og jeg i virkeligheden er uenige om, jo ikke er, om vi skal ophæve EU's bananregime, for det er vi fuldstændig enige om, og vi er også enige om, at det kun har gjort situationen værre. Det eneste, vi er fuldstændig uenige om i denne diskussion, er, om vi skal støtte den lappeløsning, som nu bliver foreslået, så længe vi har dette bananregime.

Jeg er enig i, at det ikke bliver en optimal ordning, men kun et lapperi. Men et lapperi er dog bedre end ingenting, og Enhedslisten har det princip, at vi støtter selv de allermindste forbedringer og går imod de allermindste forringelser. Det princip må vi selvfølgelig også følge i denne sag, selv om jeg udmærket er klar over, at når disse ekstra licenser osv. skal bygges ind i det eksisterende bananregime, bliver det, som jeg udtrykte det, langtfra optimalt. Men vi er enige om den fælles bestræbelse, og jeg vil gerne være med til, at vi arbejder videre over for landbrugsministeren for at få ham til at forstå, at en general ophævelse af EU's nuværende bananregime er nødvendig.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslagets overgang til anden (sidste) behandling vedtoges uden afstemning.

Anden næstformand (Henning Grove):

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til Europaudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

14) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 76:

Forslag til folketingsbeslutning om veterinær beskyttelse af dansk svineproduktion.

Af Bent Hindrup Andersen (EL) og Keld Albrechtsen (EL).

(Fremsat 30/1 96).

Forslaget sættes til forhandling.

Forhandling

Landbrugs- og fiskeriministeren (Henrik Dam Kristensen):

Jeg er naturligvis enig med forslagsstillerne i, at det er vigtigt at beskytte den danske husdyrbestand mest muligt mod sygdomme. Det gælder,

både når der som her er tale om svin, og for den sags skyld også for kvæg, fjerkræ og alle mulige andre husdyr. Jeg mener også, at vi i regeringen gør, hvad vi kan, for at forebygge udbrud af smitsomme sygdomme.

Til det foreliggende forslag, der jo specielt vedrører svin og svinepest, vil jeg gerne gøre opmærksom på følgende: Transport af husdyrgødning over grænsen sker kun i den såkaldt nære grænsetrafik, dvs. fra ejendomme i Tyskland, som ejer jord på den danske side af grænsen – det er en gammel tradition, det er en gammel aftale, og det kan vi ikke forhindre. Transport af gylle fra et EU-medlemsland til et andet må kun finde sted, hvis modtagerlandet tillader det, og vi vil naturligvis ikke give en sådan tilladelse fra dansk side. Transport af slam over grænserne skal opfylde Miljø- og Energiministeriets bestemmelser.

Vi har heller ikke mulighed for at indføre en veterinær zone med vognskift og kontrol ved grænsen ved transport af svin. Det strider mod det indre markeds intentioner. Jeg skal dog nævne, at vi er opmærksomme på de problemer, der kan være med manglende rengøring af lastvogne og den derefter følgende mulighed for smitte. For at undgå, at udenlandske lastbiler kommer til danske ejendomme, har Veterinærdirektoratet ladet oprette en række omladepladser i Jylland. Tilførslen til omladepladserne foretages sædvanligvis af danske vognmænd og handelsmænd, og omlægningen sker – og det synes jeg er vigtigt at slå fast – under kredsdyrlægens kontrol.

I EU-regi forhandler vi i øjeblikket om en ændring af direktivet om handel med kvæg og svin i Fællesskabet. I forslaget lægges bl.a. op til en række krav, der skal stilles til transportører, f.eks. krav om særlige faciliteter, rensning m.v. Denne del af forslaget ser vi selvfølgelig positivt på fra dansk side, ligesom jeg også har på fornemmelsen, at et flertal af medlemslandene gør det. Der er altså allerede en stramning af reglerne for transportører undervejs.

Frilandsgrisene – som vel er udgangspunktet for debatten eller for beslutningsforslaget – har jo en større risiko for smitte end grise på stald. Af registrene i Landbrugs- og Fiskeriministeriets centrale husdyrregister fremgår det bl.a., om en svinebesætning er en traditional besætning eller en frilandsbesætning. Vi overvejer i Landbrugs- og Fiskeriministeriet, om der skal fastsættes særlige regler for frilandsgrise, f.eks. i form af krav om særlig hegning, afstand til